

AZ ATOMENERGIA AZ EURÓPAI PARLAMENTBEN A 2004-ES BŐVÍTÉS ÓTA

Absztrakt

Az Európai Parlamentnek hagyományosan az atomenergiához kapcsolódó technikai kérdésekben az EURATOM egyezmény hatálya alatt kizárólag véleményező hatásköre van, politikai befolyása a Miniszterek Tanácsához viszonyítva csekély. Ugyanez azonban már 2004 óta, és az együtdöntési eljárás széles körű bővítése óta nem helytálló a gazdasági kérdésekre. Márpedig az elkövetkezendő évtizedek gazdasági stratégiáját jelenleg fogalmazza meg az Unió, s ezeknek a jövő szempontjából alapvető döntéseknek a meghozatalában az Európai Parlament már nem az EURATOM egyezmény alapján, hanem az EK egyezményből eredő társtörvényhozói szerepkörében vesz részt.

Jelen közlemény szerzője a fenti folyamatok bemutatását követően feltárja, hogy a közeljövőben az Európai Parlament meghatározó stratégiai döntéseinek egyike a leendő európai energiapolitika megalkotása lesz, és rámutat arra, hogy ennek szerinte szükségszerűen része lesz az atomenergia.

In technical matters relating to nuclear energy, the EURATOM Treaty gives the European Parliament a merely consultative role, thereby limiting its political influence on the Council. However, with the strengthening of the codecision procedure, this has no longer been the case for economic matters since 2004. Currently the EU is in the process of defining its economic strategy for the decades to come, and fundamental decisions for our future are to be taken on the legal basis of the EC Treaty, under which the Parliament is co-legislator.

After presenting these processes and unveiling that one of the strategic decisions to come in the near future in the European Parliament is the definition of Europe's energy policy, the author will endeavour to show that nuclear energy shall necessarily be a substantial part of that policy.

Kulcsszavak: európai energiapolitika, atomenergia politikai megítélésének javulása, nukleáris biztonság, ellátásbiztonság, sugárvédelem

---

¹ Herczog Edit, európai parlamenti képviselő, az EP ipari, energiaügyi és kutatási bizottságának a tagja, edit.herczog@europarl.europa.eu

² Précsényi Zoltán, akkreditált európai parlamenti asszisztens

BEVEZETŐ

Magyarország 2004. május 1-i csatlakozása óta az európai törvényhozás több ízben megerősítette azt az állítást, miszerint *"az atomenergia energetikai felhasználásának megítélése nem egységes az Európai Unióban"* [1].

Ennek a helyzetnek az alapja az Európai Közösségek első ötven éve alatt meghatározó szerepet játszó francia-német tengelyen belüli, viszonylag új keletű politikai ellentét: Míg Franciaországban a politikai nézetektől függetlenül hagyományosan széles és stabil támogatást élvez a nukleáris villamos energiatermelés, addig a Gerhard Schröder vezette német szociál-demokrata-zöld párti koalíció (1998-2005) 2001-ben az országban működő 17 atomreaktor végleges leállításáról döntött. Az EU15-ökben így kialakult *status quo*-t erősítette, hogy az egyéb, atomenergiát alkalmazó, illetve mellőző tagállamok száma és politikai ereje olyan egyensúlyban állt, amely a döntéshozatali mechanizmusokban rejlő biztosítékok miatt minden elmozdulás lehetőségét kizárta, úgy a politikai, mint a jogalkotási szinten. Az atomenergia kérdése a konszenzus alapján döntő Állam- és Kormányfők Tanácsában nem kerülhetett napirendre, a súlyozott többséggel döntő Miniszterek Tanácsában pedig akár az egyik, akár a másik irányú indítványok eleve kudarcra lettek volna ítélve. Éppen ezért az Európai Bizottság se pro, se kontra nem kívánt semmilyen lépést kezdeményezni.

2004-ben a tíz új tagállam ebben a patthelyzetben csatlakozott az Unióhoz, s azon belül az Euratom egyezményhez. Szűk két évvel később tagadhatatlan előremozdulás tanúi voltunk: 2006. március 8-án az Európai Bizottság egyfelől óvatos megfogalmazásban megerősítette ugyan a nukleáris energia tagállami hatáskörbe tartozását, másfelől azonban - addig példátlan módon - világos szerepet tulajdonított az Uniónak az atomenergia körüli patthelyzet feloldásában. Se egyik, se másik irányba nem foglalt állást, viszont egyértelműen jelezte, hogy az ideológiai alapokon tabuvá vált témát tudományos alapokra helyezve ismét napirendre kell tűzni: *"Az atomenergia jelenleg az EU villamosenergia-termelésének körülbelül egyharmadát adja, és bár nagy figyelmet kell fordítani a nukleáris hulladék és biztonság témakörére, ez jelenti jelenleg a legnagyobb európai szénmentes energiaforrást. Az EU hasznos szerepet tölthet be annak biztosításában, hogy az atomenergia minden költségét, előnyét és hátrányát meghatározzák egy tájékozott, objektív és átlátható vita lefolytatása céljára."* [2]

Az Európai Parlament nyomatékosan megerősítette azt az álláspontot, miszerint *"a nukleáris energia része az energiaszerkezetről szóló európai politikai vitának"*, és szorgalmazta, hogy az Európai Bizottság kezdje el megvizsgálni a nukleáris energia fejlesztési lehetőségeit az Unióban [3]. Ezzel az atomenergia minden kétséget kizáróan visszakerült az EU politikai napirendjére.

A francia napi sajtó 2006 végén azt jósolta, hogy az Európai Bizottság hamarosan nyíltan állást foglal a nukleáris energia mellett [4]. Ez ennyire nyilvánvalóan ugyan nem következett be, de az Európai Bizottság legfrissebb energiapolitikai közleménye [5] félreérthetetlenül árnyaltabb a korábbiaknál. Nemcsak hangsúlyozza hogy *"az Uniónak meg kell őriznie technológiai előnyét a negyedik generációs nukleáris reaktorok, valamint a fúzió kutatás területén"*, hanem a nukleáris energia jövőjéről szóló 3.8-as fejezetben érzékelhetően azt igyekezik szemléltetni, hogy az atomenergia előnyei számottevően meghaladják annak hátrányait. A technológia szénmentessége

kapcsán a Bizottság egy sokatmondó kijelentést is tesz: *"A tagállamok szabadon döntenek az atomenergia használatáról vagy mellőzéséről. Ha azonban a nukleáris energiatermelés szintje az EU-ban csökkenne, kulcsfontosságú, hogy ezt a csökkenést más, alacsony szénkibocsátású energiaforrások bevezetése kompenzálja, máskülönben sem az üvegházhatású gázkibocsátások csökkentése, sem az energiaellátás biztonsága nem lenne tartható."*

Egy héttel később az Unió Tanácsának soros elnöke, Angela Merkel német kancellár az Európai Parlament plenáris ülésén Daniel Cohn-Bendit német képviselő és zöld frakcióvezető interpellációjára úgy nyilatkozott³: személy szerint úgy gondolja, az atomenergiára igenis szükség van Európában. Ilyen körülmények között nem vitatható: a status quo ideje a csatlakozásunk óta eltelt harminc hónap alatt lejárt. Miért? Hogyan?

A választ az intézményi dimenzió, a külső politikai dimenzió, és a belső politikai dimenzió áttekintése alapján keressük.

INTÉZMÉNYI DIMENZIÓ: A POLITIKAI ERŐK EGYENSÚLYÁNAK ALAKULÁSA AZ EU-BAN 2004 ÓTA

Az európai döntéshozatal oly összetett, komplex rendszer, hogy egyes elvi kérdésektől eltekintve jóformán egyetlen állásfoglalás, határozat vagy jogalkotási eljárás kimenetele sem kiszámítható, legfeljebb valószínűsíthető. A tagállami döntéshozatali mechanizmusoktól eltérően, európai szinten a gazdasági kérdésekben, s így az energia területén is, két egyenrangú és egymástól független intézménynek kell egyességre jutnia az ún. együttdöntési eljárás során: a tagállamok kormányait tömörítő Miniszterek Tanácsának, valamint a közvetlenül választott képviselők alkotta Európai Parlamentnek. A Tanácsban a tagállamok szavazati súlyának és az egyes kormányok álláspontjainak pontos ismerete alapján ugyan minden kérdésben kiszámítható a többség alakulása, a tapasztalat azonban azt mutatja, hogy a Tanács semmilyen lényeges kérdésben nem tudja felülmúlni a parlamenti határozatot, még minősített többséggel sem. Az Európai Parlament pedig olyan rendkívül erős függetlenséget élvez, hogy minden egyes döntés meghozatalakor számos bizonytalansági faktorról kell számolni. Minthogy nem létezik a tagállamokéhoz fogható európai kormány, az EP-ben nincs stabil politikai többség vagy ellenzék. Tekintettel továbbá arra, hogy a tagállami érdekek változatossága miatt a frakciókon belül is gyakoriak az eltérő vélemények, sokkal rugalmasabb a pártfegyelem, mint a nemzeti parlamentekben. Így az egyes képviselők szavazatát frakciójuk, nemzeti kormányuk, pártjuk álláspontja határozza meg, de szintén figyelembe kell venni az alkalmi politikai kompromisszumokat, a személyes meggyőződéseket, az egyéni érdeklődéseket, az adott kérdés ismeretét, a választók iránt vállalt kötelezettségeket, a közvélemény és a sajtó várakozásait, a döntés médiaértékét, kommunikálhatóságát is. Az atomenergia tekintetében ez fokozottan érvényesül: minden frakcióban és minden nemzeti delegációban vannak támogatói és ellenzői. Így egy-egy döntés kimenetelét sokszor az határozza meg, hogy az adott szakbizottsági vagy plenáris szavazáson a jelenlévők közül kinek lesz meg az 50%+1 szavazat többsége.

---

³ Európai Parlament, Plenáris ülés, 2007.01.15., Angela Merkel vitázó felszólalása, szó szerinti jegyzőkönyv on-line elérhető [itt](#).

A nukleáris energiát alkalmazó, illetve mellőző tagállamok száma és politikai súlya (lásd: I. ábra) tehát csak nagyon relatív képet mutathat a támogatók és ellenzők arányáról, különösen ha figyelembe vesszük, hogy a két halmazcsoport nem is fed egymást.

Mindezidáig a tizenhét működő reaktorral rendelkező Németország ellenzőként politizált, míg távlati tervei fényében Lengyelország, Észtország vagy Lettország inkább hajlamos a támogatókhoz csatlakozni, noha a közeljövőben egyetlen áramtermelő reaktor sem fog üzemelni a területükön. Feltéve, hogy az ilyen jelenségek nagyjából kioltják egymást, a statisztikai eredmények azt mutatják, hogy a két tábor egyensúlya lényegében a 2001-es német döntés óta igazán csak Románia és Bulgária 2007-es csatlakozásával változott meg némileg: az alkalmazók/mellőzők aránya 2001-ben 8/7 volt, 2004-ben 13/12, ma pedig 15/12.

A Tanács döntéshozatalában megkövetelt minősített többséget (72.3%) egyik fél sem éri el, ezért eddig hiába volt az alkalmazóknak elvileg mindig stabil, 50% feletti többségük a Parlamentben akár Németország nélkül is: érdemi előrelépést a Tanács szintjén nem lehetett elérni. Az elmozdulás ennek ellenére megtörtént.

KÜLSŐ POLITIKAI DIMENZIÓ: A NUKLEÁRIS ENERGIA ALKALMAZÁSA GLOBÁLIS SZINTEN FEJLŐDIK

Az európai törvényhozást gyakran éri a vád, hogy túlabacionált tervek megfogalmazásán túl ritkán teljesít valós eredményt, hol azért, mert a világgazdaság sodrásával nem tud szembeszállni, hol azért, mert belső viszályain sem tud felülkerekedni. Bár mindkét utóbbi állítás gyakran beigazolódott az elmúlt évtizedben, maga a vád mégis cáfolható. Gondoljunk csak a két - politikai, jogi és intézményi szempontból eddig mindenképp sikeres - bővítésre, mellyel az Unió három év alatt csaknem megduplázta tagjai számát. A konkrét törvényhozás fejlődésében valóban megfigyelhető bizonyos lassulás, ez azonban csöppet sem jelenti Európa csődjét, pusztán jelzés: az Unió építésének jelenlegi, első ötven éves fázisa lassan elérte határait és lezárul. Az ötven éve kikiáltott célokat Európa nagymértékben elérte: Ha hiányosságokkal is, de létezik és működik a belső piac, a tagállamok polgárai minden korábbinál szabadabban járnak-kelnek az Unióban, a tagállamok egyharmadában megvalósult a közös valuta. Ezzel jóformán kimerült az európai tervnek azon része, amelyet a háború utáni alapítók megálmodtak.

A továbblépéshez új stratégiai fejezetet kell nyitni, ennek a fejezetnek lesz része a készülő energia politika. Az új lépéseknek egyelőre nincs intézményi vagy jogi alapjuk, és nyilván nem az Unió, hanem az egyes tagállamokon múlik, mikor és miként teremtik meg a folytatás feltételeit. Az Unió addig is - a jelenlegi keretek között - igyekszik helytállni, lehetőségeihez mérten próbálja megvalósítani azokat a célokat, amelyeket a tagállamok a 2000-es lisszaboni Európai Tanácson úgy fogalmaztak meg, hogy nem csatolták hozzájuk, és azóta sem teremtették meg a megvalósításhoz szükséges eszközöket. Érdemi kérdésekben mindezidáig sikerül is lépést tartani a globalizáció diktálta folyamatokkal.

A nukleáris energiát illetően szembeötlő jelenség például, hogy az Európai Parlamentben igen szerény helyet kap az ideológiai alapú elutasítás, amely az elmúlt két évtizedben a sajtó és a zöld szervezetek lencséjén keresztül pedig dominánsnak tűnt. Az elmúlt három évben hozott külpolitikai határozatokból kitűnik: Míg az Unió

belüli atomenergia-termelést olykor éri egy-egy politikai bíráló⁴, a Parlament mégis tisztában van a nukleáris energia globális gyarapodásával, és nem szándékozik az Unió politikáját a fősodor ellenébe fordítani. Sőt: valamennyi globális partnerünkkel való kapcsolataink értékelésekor külön figyelmet fordít a nukleáris kérdésre, méghozzá messzemenően nem csak a non-proliferációs törekvések kapcsán, hanem az atomenergia területén is.

A **multilaterális diplomácia** szintjén az Egyesült Nemzetek Szervezetének reformjáról szóló határozatában [6] az EP hangsúlyozta a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséghez fűződő hosszútávú európai érdekeket, és szorgalmazta a NAÜ nemzetközi megerősítését, hatáskörének bővítését a polgári célú felhasználásra szánt hasadó anyagok forgalmazásában [7].

Az atomenergiához fűződő hosszútávú törekvések a bilaterális kapcsolatokban is hasonlóan megjelennek. Az **EU-orosz** gazdasági kapcsolatok elemzésekor az EP szorgalmazta ugyan az Oroszországban működő első generációs reaktorok mielőbbi leállítását, és felhívta Oroszország figyelmét a sugárzó hulladékok biztonságos elhelyezésének jelentőségére, de ugyanakkor megerősítette: Az Unió kész megnyitni piacát az orosz energiainport előtt, amennyiben Oroszország EU-s szintre emeli - többek között nukleáris - biztonsági előírásait [8]. Ezt a jól felfogott európai érdekeken alapuló, pro-aktív hozzáállást szemlélteti, hogy a javasolt biztonságfokozó intézkedések segítségével a 2006 végén lejáró TACIS program folytatásaként az Unió az EP támogatásával [9] létrehozott egy Nukleáris Biztonsági Támogatási Eszközt, melynek révén az EU a 2007-2013-as költségvetési ciklus alatt félmilliárd eurót investál keleti szomszédságunkban és Oroszországban a biztonságfokozó operatív intézkedések megvalósításába.

Transzatlanti partnereinkkel való kapcsolatainkban szintén a pro-aktív együttműködés mellett foglalt állást a Parlament. A 2005. június 20-i EU-Egyesült Államok csúcstalálkozó előkészületei alatt a Parlament külön hangsúlyozta annak jelentőségét, hogy a kidolgozás alatt lévő Transzatlanti Partnerségi Megállapodásban a felek hozzanak létre közös cselekvési platformot többek között a nukleáris energia polgári használatának regionális és globális fejlesztésére [10]. Éppen egy évvel később az EP még nyomatékosabban foglalt állást, mikor az EU-USA gazdasági kapcsolatok kapcsán úgy ítélte: *"Az energiaszektor az EU és az USA számára közös kihívásokat jelent, és a két fél által külön-külön megtett jelentős lépéseken túl olyan közös és kölcsönösen hasznos hozzáállást kíván, amely (...) felismeri az atomenergia fontos szerepét a szénmentes energiatermelésben, alátámasztja az ehhez a létfontosságú technológiához kapcsolódó közös kutatásokat, s a Nemzetközi Atomenergia Ügynökséggel (NAÜ) együttműködve olyan multilaterális keretek meghatározását segíti elő, amelyek lehetővé teszik a biztonság fokozására és a hasadó anyagok katonai felhasználásának megelőzésére irányuló globális nukleáris politika megfogalmazását."* [11]

---

⁴ "Az Európai Parlament (...) sajnálatát fejezi ki, amiért a tagállamok többsége továbbra is túlzott mértékben függ a fosszilis üzemanyagoktól és a nukleáris energiától" - áll a környezetvédelmi és közegészségügyi Bizottság "Fenntartható fejlődési stratégia" című 2005/2051(INI) számú saját kezdeményezésű jelentésének 13-ik pontjában, melyet a plenáris ülés 2006. január 18-án P6_TA(2006)0020 szám alatt fogadott el. Az idézett szövegrészletet a Zöld Frakció módosító indítványa alapján 310/306 arányban, 10 tartózkodással szavazta meg az EP.

A fejlődő világban pedig Európa annál inkább komolyan számít a különböző feltörekvő hatalmak nukleáris parkjainak gyarapodására, hogy EU-n belüli megrendelések híján leginkább ezek az új piacok kínáljanak növekedési perspektívát a komoly európai nukleáris szakértelemnek és technológiának. Az EP többek között kifejezetten arra invitálta **Kínát**, hogy új atomerőművek építése esetén éljen az Európában rendelkezésre álló erőforrásokkal és alkalmazzon európai biztonságtechnológiát [12]. Jóllehet, ez nem valósult meg, a politikai szándék azonban valós, csak úgy, mint **India** tekintetében. Az Indiával való kapcsolatok stratégiai partnerséggé való felminősítését az EP már 2004-ben szorgalmazta, többek között azon megfontolásból, hogy az Indiába irányuló amerikai nukleáris technológiaexport 2004-es újraindítása nyomán felmerülő nemzetközi biztonságpolitikai kérdések felügyeletére szorosabb EU-indiai együttműködést hozhasson létre [13]. Miután a Parlament javaslatának megfelelően létrejött a stratégiai partnerség, India részvételt nyert nemcsak a Galileo európai műholdas navigációs rendszer fejlesztésébe, hanem az ITER-hez kapcsolódó európai fűzőkutatásba is. Mi több, az Európai Parlament rövid időn belül arra kérte a tagállamokat, hogy India jelentősen növekvő energiaigényére tekintettel mielőbb törekedjenek együttműködni az országgal a nukleáris energiatermelés fejlesztéséért [14].

Összegésében tehát az európai döntéshozók világosan látják: a nukleáris energia globális gyarapodása nem kérdés, hanem tény. Visszajára fordítani se nem lehet, se nem érdemes, Európának tehát aktív szerepet kell vállalnia. Ehhez nem lesz elég szinten tartani, hanem fejleszteni is kell az atomenergia területén megszerzett európai tudást, szakértelmet, ami az EU belső politikájában is - minden ideológiai szemponttól függetlenül - megkívánja és szükség esetén kikényszeríti a hosszútávú atomenergiái tervezést és befektetést.

BELSŐ POLITIKAI DIMENZIÓ: A LISSZABONI STRATÉGIÁTÓL AZ EURÓPAI ENERGIA POLITIKÁIG

Az energiapolitikáról szóló 2006-os bizottsági Zöld Könyv vitájában megerősítést nyert, hogy belső egység továbbra sincs a nukleáris energia megítélésében. A támogatók és ellenzők között azonban van egy állandó és biztos közös nevező: a magas fokú nukleáris biztonság, amely egyúttal az EU legnagyobb hozzáadott értéke is az atomenergia területén. Pillanatnyilag ez az érv, amellyel politikailag biztosan alá lehet támasztani a nukleáris iparágba irányuló valamennyi európai befektetést. Az európai biztonságkutatásról szóló határozatában például az EP kifejezetten kiemelt célként említette az Unióban működő atomerőművek biztonságának fenntartását és fokozását [15], s ezt a prioritást a 2006-os tavaszi európai csúcstalálkozóra írt parlamenti ajánlásokban is nyomatékosította [16]. Mi több, az *Euratom közösség 2007-2011-es, hetedik kutatás-fejlesztési keretprogramjának központi eleme szintén a nukleáris biztonság és a sugárvédelem.*

Ezen a jogcímen a Parlament valamennyi politikai tényezője hajlandó támogatási tőkét utalni a nukleáris iparnak, ezzel kell tehát élni. A nukleáris biztonsági törekvés hangsúlyozásával ugyanis az EP nemcsak eleget tesz egyfajta társadalmi elvárásnak és politikai kötelességnek, hanem mellékesen lehetőséget biztosít arra is, hogy az atomenergia alkalmazását alátámasztó egyéb érvek egyre több helyet kapjanak a

vitában és a politikai állásfoglalásokban. *Az atomenergia fokozatos politikai térnyerésének legbiztosabb vektora tehát a nukleáris biztonság.*

Innen kiindulva és erre építve lehet egyre eredményesebben kibontani az atomenergia mellett szóló egyéb érveket, melyek mind megjelennek a Lisszaboni Stratégia célkitűzéseiben: *környezetvédelem, versenyképesség, ellátásbiztonság.*

Az EP csak nagyon fokozatosan, olykor fokozott óvatossággal iktatta be ezeket az elemeket a különféle állásfoglalásaiba. Az eredmény azonban a két-három évvel korábbi állapothoz képest már látványos. Az igazi áttörés 2006 márciusában történt meg, mikor egy hét alatt két határozat is született, amelyben az EP eddig példátlan merészséggel méltatta az atomenergia érdemeit és előnyeit. Emlékeztetett például, hogy *"az EU világszinten elismert szakértelemmel rendelkezik az atomenergia területén, amely az egyik lehetséges válasz az energiaellátási és környezeti kihívásainkra"* [16]. Sőt elismerte, hogy *"az atomenergia fontos szerepet játszik az energiaellátásunk biztonságának fenntartásában, számottevő része energiaszerkezetünknek, és évente mintegy 312 millió tonna széndioxid kibocsátását előzi meg, ami az EU teljes üvegházhatású gázkibocsátásához viszonyítva 7%-os megtakarítás"* [16]. Egy héttel később az EP olyan tényeket említett meg az energiaellátás biztonságáról szóló jelentésében, amelyeket korábban politikailag nem illett tudomásul venni: *"tekintettel arra, hogy az Unió energiaigényének 15%-át fedi, (...) villamos energia termelésének pedig 31%-át adja, (...) az atomenergia kétségtelenül része az energiaszerkezetről szóló európai politikai vitának, és számos tagállamban fontos szerepet játszik az energiaellátás biztonságának megőrzésében és a széndioxid kibocsátások féken tartásában"* [7].

Az energiapolitikáról szóló Zöld Könyv kapcsán készült parlamenti határozat ugyanezen tények ismételt elismerése után egy ajánlást is megfogalmazott: felkérte az Európai Bizottságot, hogy *"vizsgálja meg az erre hajlandó tagállamokban a nukleáris energia fejlesztésének lehetőségeit, tekintettel a technológia előnyeire (alacsony termelési ár ingadozás és szénmentesség), valamint a nukleáris erőművekhez köthető kockázatokra (üzemi balesetek és hulladék elhelyezés)"* [3].

ÖSSZEGEZETT MEGÁLLAPÍTÁSOK

Az Európai Parlamentnek hagyományosan az atomenergiához kapcsolódó technikai kérdésekben az EURATOM egyezmény hatálya alatt kizárólag véleményező hatásköre van, politikai befolyása a Miniszterek Tanácsához viszonyítva csekély. Ugyanez azonban már 2004 óta és az együttdöntési eljárás széles körű bővítése óta nem helytálló a gazdasági kérdésekre. Márpedig az elkövetkezendő évtizedek gazdasági stratégiáját jelenleg fogalmazza meg az Unió, s ezeknek a jövő szempontjából alapvető döntéseknek a meghozatalában az Európai Parlament már nem az EURATOM egyezmény alapján, hanem az EK egyezményből eredő társtörvényhozói szerepkörében vesz részt. A meghatározó stratégiai döntések egyike a leendő európai energiapolitika megalkotása lesz, melynek szükségszerűen része lesz az atomenergia.

Az elmúlt három évben az Európai Parlament nem csak megbarátkozott a ténnyel, hanem fokozatosan, a globális nyomás és az unión belüli reális kényszer együttes hatására, ismét az európai politika napirendjére tűzte az atomenergiát, sőt annak európai fejlesztését is. Mivel ebben az időben sem az intézményrendszer, sem a

politikai erőviszonyok egyensúlya nem változott számottevően, a változás nem statisztikai, nem mennyiségi, hanem minőségi volt.

Az atomenergia politikai megítélésének javulásán sokkal nagyobbban lendített az észérvek sikeres kommunikációja, mint a támogató többség alakulása. Ebben a sikeres fejlődésben fontos szerepet játszottak a 2004-ben csatlakozott új tagállamok: Túl azon, hogy a tízből öt ország működő energiatermelő és kutató reaktorokkal csatlakozott az EU-hoz, az új tagállamok friss lendülete és realista szemlélete komoly politikai előnyt jelentett az atomenergia nyugati támogatóinak számára, akiket az EU15 keretei között az elmúlt két évtizedben sakkban tudott tartani az ideológiai ellenzők táborá.

A 2004-ben megválasztott, 6-ik Európai Parlamentben az energiaügyekért felelős bizottság elnöki székét a nukleáris energia iránt elkötelezett brit Giles Chichester foglalta el, s két és fél év elteltével a szakbizottságnak annak ellenére is sikerült elérnie a fentebb leírt, elvitathatatlan eredményeket, hogy legaktívabb és legbefolyásosabb tagjai között számos német képviselő igyekezett a korábbi status quo-t fenntartani.

Idő közben a szintén brit Terrence Wynn kezdeményezésére megalakult a ***Nukleáris Energia Jövőjéért Fórum***, melynek elnökségét 2006 nyara óta egy magyar EP képviselő, a jelen közlemény társszerzője tölti be, s amely minden korábbinál hatékonyabb eszköze lett az európai nukleáris ipar és az európai törvényhozás közötti párbeszéd kialakításának és erősítésének. Románia és Bulgária csatlakozása a folyamatot várhatóan tovább erősíti, s így valószínűvé válik, hogy az atomenergia a közeljövőben elnyeri méltó helyét az Európai Unió hosszútávú energiapolitikájában.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Csom Gyula: *Energiapolitikai prioritások*, Magyar Tudomány, 2007/01. pp: 4-11.
<http://www.matud.iif.hu/07jan/03.html> 2007.01.15.
2. Európai Bizottság, *Európai Stratégia az energiaellátás fenntarthatóságáért, versenyképességéért és biztonságáért c. Zöld Könyv*, COM(2006)0105, 2006.03.08.
3. Európai Parlament, *Európai stratégia a fenntartható, versenyképes és biztonságos energiáért*, P6-TA(2006)0603, 2006.12.14.
4. Jean-Michel Bezat, *Európa a polgári nukleáris technológia alkalmazására invitálja tagjait*, Le Monde, 2006.12.28.
5. Európai Bizottság, *Energiapolitika Európának*, COM(2007)0001, 2007.01.10.
6. Európai Parlament, *Az ENSZ reformja*, P6_TA(2005)0237, 2005.06.09.
7. Európai Parlament, *Az energiaellátás biztonsága*, P6_TA(2006)0110, 2006.03.23.
8. Európai Parlament, *EU-Orosz kapcsolatok*, P6_TA(2005)0207, 2005.05.26.
9. Európai Parlament, *Nukleáris Biztonsági Támogatási Eszköz*, PA_TA (2006)0599, 2006.12.14.
10. Európai Parlament, *Transzatlanti kapcsolatok*, PA_TA(2005)0238, 2005.06.09.
11. Európai Parlament, *EU-USA gazdasági kapcsolatok*, P6_TA(2006)0239, 2006.06.01.
12. Európai Parlament, *Az EU-Kína kereskedelmi kapcsolatok kilátásai*, P6_TA(2005)0381, 2005.10.13.
13. Európai Parlament, *EU-indiai kapcsolatok*, P6_TA(2004)0044, 2004.10.28.
14. Európai Parlament, *EU-indiai kapcsolatok: Stratégiai partnerség*, P6_TA(2005)0364, 2005.09.29.
15. Európai Parlament, *Biztonságkutatás*, P6_TA(2005)0259, 2005.06.23.
16. Európai Parlament, *Lisszaboni Stratégia*, P6_TA(2006)0092, 2006.03.15.

	Működő reaktor	Tanácsi szavazatok 2004 előtt	Parlamentari képviselők 2004 előtt	Tanácsi szavazatok 2004-2007	Parlamentari képviselők 2004-2007
Ausztria	nem	4	21	10	18
Belgium	igen	5	25	12	24
Bulgária	igen				
Ciprus	nem			4	6
Csehország	igen			12	24
Dánia	nem	3	16	7	14
Egyesült Királyság	igen	10	87	29	78
Észtország	nem			4	6
Finnország	igen	3	16	7	14
Franciaország	igen	10	89	29	78
Görögország	nem	5	25	12	24
Hollandia	igen	5	31	13	27
Írország	nem	3	15	7	13
Lengyelország	nem			27	54
Lettország	nem			4	9
Litvánia	igen			7	13
Luxemburg	nem	2	6	4	6
Magyarország	igen			12	24
Málta	nem			3	5
Németország	igen	10	99	29	99
Olaszország	nem	10	87	29	78
Portugália	nem	5	25	12	24
Románia	igen				
Spanyolország	igen	8	64	27	54
Svédország	igen	4	22	10	19
Szlovákia	igen			7	14
Szlovénia	igen			4	7
ÖSSZESEN:	15 igen / 12 nem	87	626	321	732
Nukleárist alkalmazók:		55 / 87	431 / 626	198 / 321	475 / 732
Nukleárist alkalmazók, kivéve Németország:		45 / 87	332 / 626	169 / 321	376 / 732
Nukleárist mellőzők		32 / 87	195 / 626	123 / 321	257 / 732
Nukleárist mellőzők + Németország:		42 / 87	294 / 626	152 / 321	356 / 732
Döntéshez szükséges többség:		72.3% (63 / 87)	50%+1 (314 / 626)	72.3% (232 / 321)	50%+1 (367 / 732)

I. ÁBRA - A nukleáris energiát alkalmazó és mellőző országok képviselőinek súlya az Miniszterek Tanácsban és az Európai Parlamentben 2004 előtt, valamint 2004 és 2007 között.